



Pohjois-Savon liitto

Ennakoinnin integraatio Pohjois-Savossa

14.5.2025



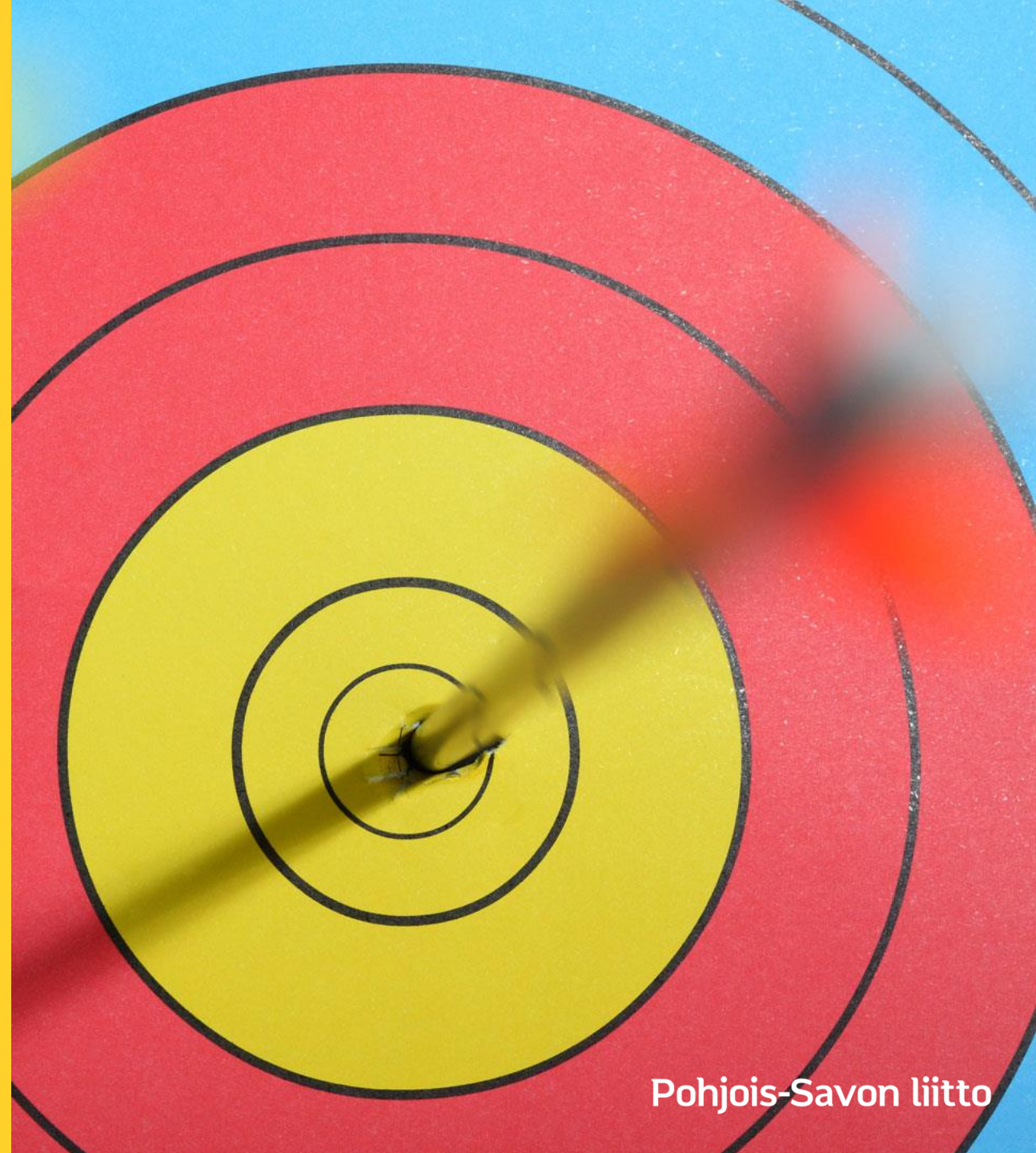
Mistä on kyse?

Ennakoinnin integraatio oli Pohjois-Savon liiton hanke ajalla 1.3.2023-28.2.2025

- projektipäällikkö Timo Malkoc

Yhteistyössä:

- Pohjois-Savon ELY-keskus, yrittäminen ja osaaminen -yksikkö
- Pohjois-Savon ELY-keskus, Hiilineutraali Pohjois-Savo – vastuullisesti ja vaikuttavasti (HIPOVA) –hanke
- Kuopion kaupunki, Talent First (Pohjois-Savon osaajavetovoimamalli – yhteistyöllä vaikuttavuutta -hanke)
- Finnish Consulting Group Oy, MDI
- Savonia, Ilmastokriisi – alueellinen sopeutuminen ilmastomuutokseen –hanke
- Ysao, Yhessä verkosto





Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet

- Työvoimatarpeen määrällinen ja laadullinen ennakointi
- Vihreän siirtymän vaikutus Pohjois-Savon toimintaympäristöön
- Maakuntaohjelman kehittämiskärkien ajantasaisuuden tarkastelu suhteessa määrittelyhetkeen (haastatteluja osana työvoimatarpeen ennakointia)
- Ennakointiseminaarien toteuttaminen
- JOTPA:n ennakointiprosessiin osallistuminen
- Tiedonjakoalustan kehittäminen
- Ennakoinnin vuosikellon laadinta (maakunnallinen ennakointikartta)
- Toimialakorttien tarpeellisuuden määrittely (ml. rakenne ja sisältö)
- Ennakointikoulutukset

Keskeiset tulokset



- Työvoimatarpeen selvitys ja haastattelut neljältä kärkialalta (n. 50 yritystä)
- Yhteensovitus TEM:n ja JOTPA:n ennakkointivälineiden kanssa
- Vihreän siirtymän skenaariotyöpajat (mukana n. 100 asiantuntijaa)
- Nuorten osallistaminen (Sitran Tulevaisuusvalta-kokeilu)
- Power BI –visualisoinnit tilannekuvatyön tueksi
- ForeSavo-alustan vuosikello
[foresavo | Alue-ennakoinnin vuosikello](#)

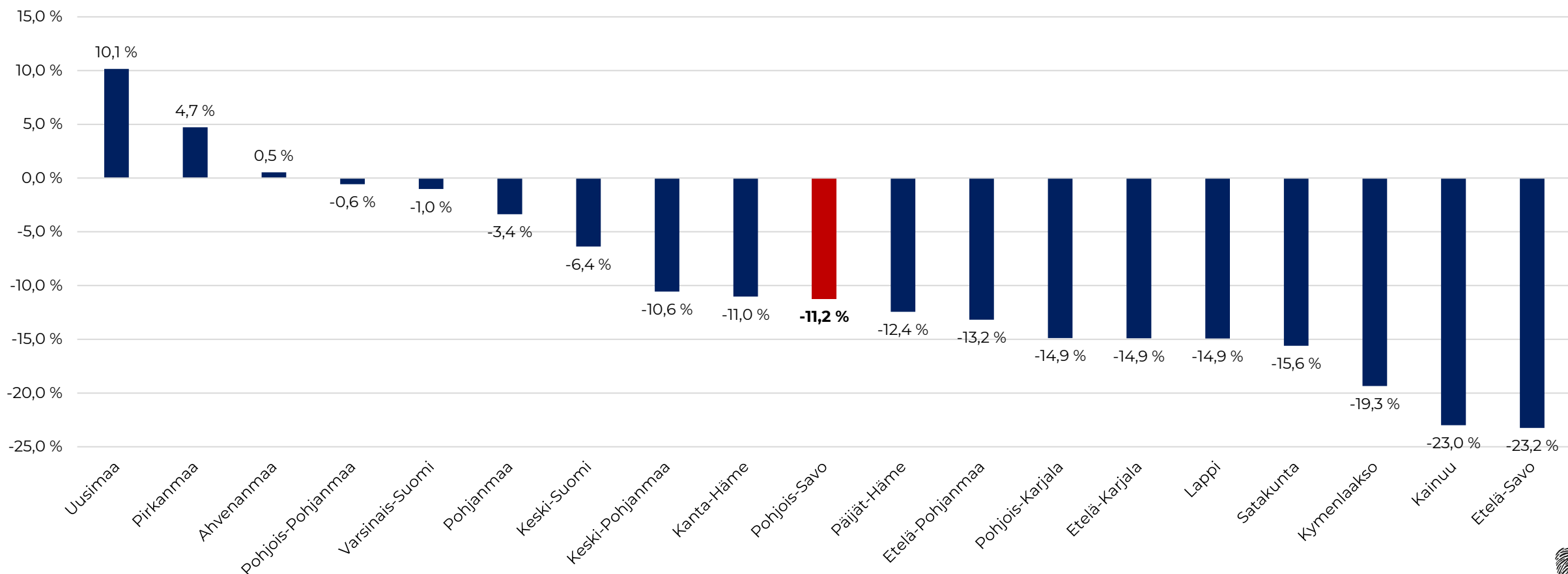


Työvoimatarpeen määrällinen ennakointi

- Analyysi vuosille 2022–2040 –
painotus kärkialoihin ja sote-
/maataloussektoriin
- Mallinnus työvoiman tarjonnasta
ja kysynnästä maakunta- ja
seutukuntatasolla
- Toteuttaja MDI

Työikäisen väestön kehitys Pohjois-Savossa suhteessa muihin maakuntiin

Työikäisen väestön kehitys 2010–2023



Lähde: Tilastokeskus, statfin: väestörakenne

Työvoiman määrällisen ennakkoinnin tulokset

- Työikäinen väestö vähenee voimakkaasti – etenkin Kuopion ulkopuolella
- Työpaikkojen määrä kasvaa hieman, erityisesti yksityisellä sektorilla
- Kohtaanto-ongelmat kasvavat, erityisesti teknologia- ja hyvinvointialoilla
- Kansainvälinen muuttovoitto ja opiskelijat tärkeässä roolissa > *kansallinen politiikka ja alueelliset toimintamallit*
- Opiskelijamäärät vähenevät alueellisesti ikäluokkien pienentyessä – riski osaajapulaan korostuu > *silti tunnistettava koulutustarjonnan rooli väestöllisessä vetovoimassa, samoin jatkuvan oppimisen välttämättömyys*



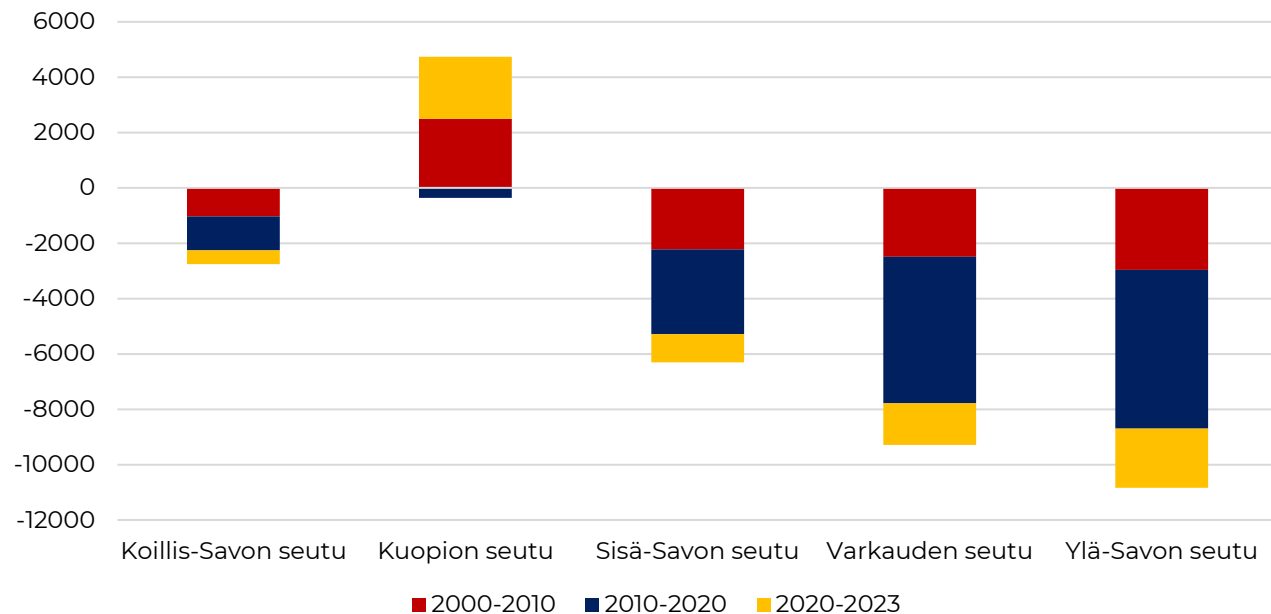
Työikäisen väestön kehitys seuduittain

Kuvioissa on tarkasteltu Pohjois-Savon työikäisen väestön kehitystä seuduittain vuosien 2000–2023 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu kuntatason työikäisen väestön kehitystä.

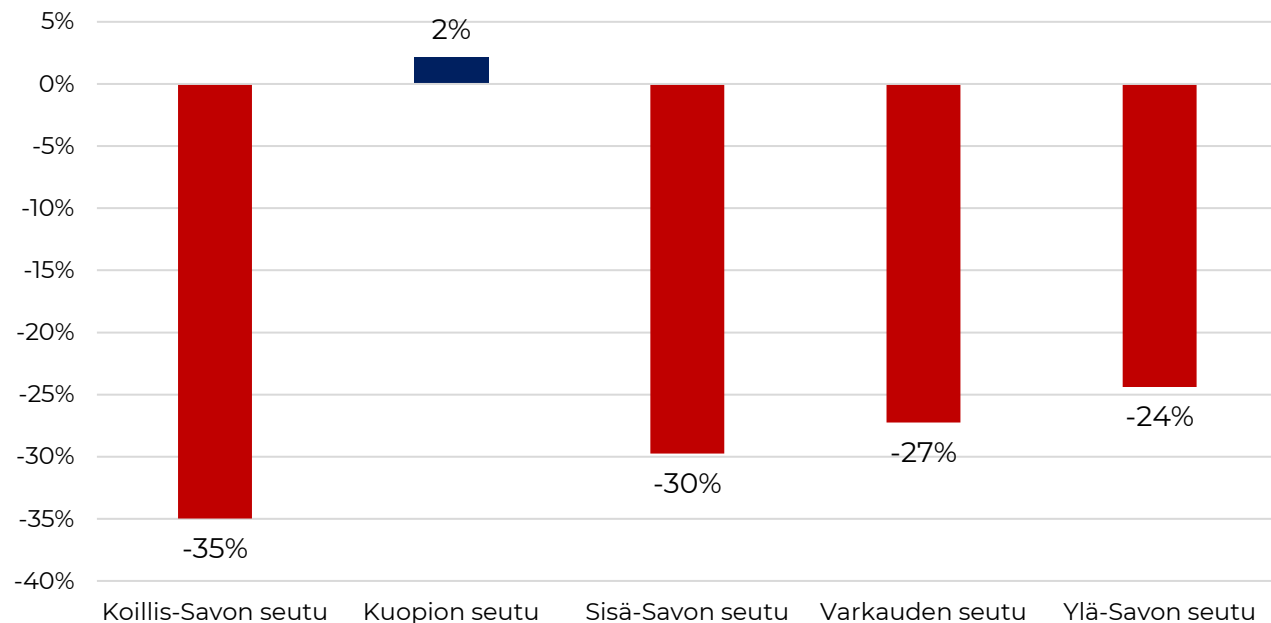
- **Maakunnan sisällä työikäisen väestön kehitys on erittäin polarisoitunutta.** Vaikka työikäinen väestö supistui maakunnassa merkittävästi vuosien 2000–2023 aikana, **Kuopion seudulla työikäinen väestö kasvoi kohtuullisesti saman ajanjakson aikana.** Kasvu oli erityisen merkittävää 2020-luvulla ja heijastelee etenkin Kuopion kaupungin vahvistunutta väestönkehitystä.
- **Muussa maakunnassa työikäinen väestö supistui erittäin voimakkaasti vuosien 2010–2023 aikana.** Määrällinen supistuminen vaihtelee seudun väestöpohjan mukaan, mutta kaikilla Kuopion ulkopuolisilla seuduilla etenkin 2010-luvun kehitys oli haastavaa.
- **Työikäinen väestö väheni suhteellisesti mitattuna erityisen voimakkaasti Koillis- ja Sisä-Savon seuduilla.** Kyseisten seutujen työikäisen väestön kehitys olikin koko maan haastavimpien joukossa. Varkauden ja Ylä-Savon seuduilla kehitys oli hieman hillitympää, mutta yhä erittäin negatiivista. **Kuopion seudun ulkopuolella jokaisessa kunnassa työikäinen väestö väheni merkittävästi vuosien 2010–2023 aikana.**

Lähde: Tilastokeskus, statfin: väestörakenne.

Seututason työikäisten kehitys 2000–2023



Seututason työikäisten kehitys 2010–2023





Havainnot ja haasteet

- Kuopio toimii maakunnan veturina – muualla Pohjois-Savossa tilanne hankalampi
- Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat keskittyvät Kuopioon – miten lisätä kiinnostusta Pohjois-Savoon laajemmin?
- Spesifit osaamisvaatimukset rajoittavat alanvaihtajien hyödyntämistä tietyillä aloilla.
- Nuoret, vähän koulutetut ja osatyökykyiset alihyödynnettyjä työvoimaresursseja

Toimenpidesuosituks määrällisen ennakkoinnin pohjalta

1. Vahvistettava koulutuksen ja työelämän yhteistyötä maakunnassa > *esim. työssä oppiminen, asiantuntijavaihdot, tutustumiset...säännölliset toimintamallit*
2. Houkuteltava ja sitoutettava kansainvälisiä osaajia ja opiskelijoita
3. Aktivoitava piilevät työvoimareservit – koulutuksen ulkopuolella olevat, osatyökykyiset
4. Tasoitettava alueen sisäisiä eroja kohdennetuilla koulutus- ja kehittämistoimilla > *keskeistä lisätä tietoa työ- ja uramahdollisuuksista*





EIPS-hankkeen johtopäätökset ja suositukset

- Ennakointi kiinteäksi osaksi koulutuksen ja yritysten yhteistyötä > suorat yhteydet
- Alueellisen ja valtakunnallisen tiedon yhdistäminen vaatii kehittämistä > huomioitu alueellisessa toimintamallissa
- Vuosikellon vakiinnuttaminen ja kansainvälisen tiedon hyödyntäminen (esim. *Union of Skills*)
- Oppilaitos–yritys-vuoropuhelu rakenteisiin, myös päätöksentekoon > voi vaikuttaa merkittävästi alueellisten työmarkkinoiden toimivuuteen

Mitä muuta integroitavaa ennakkoinnissa on?

- Kokonaisturvallisuuden tematiikka – tiedolla johtaminen > säännöllinen yhteistyö ja toimintamalli
 - *Riskianalyysit, yhteiset tiedontarpeet, intressien tunnistaminen ja yhteensovittaminen, esim. logistiikan optimointi ja varmistaminen*
- Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen tarkastelu > työryhmien yhteistyö
 - *Äärimmäisen tärkeä teema väestömuutokseen sopeutumisen kannalta*
- Väestömuutokseen sopeutuminen edellyttää läpileikkaavaa toimintamallien tarkastelua > paljon ennakoitavaa ja tiedolla johtamista!
 - *Lisäksi tarvitaan julkista keskustelua erityisesti asioista, joihin tarvitaan kansallisen tason ratkaisuja!*



Lopuksi: alue-ennakointi ja odotusten horisontti

1. Tulevaisuuden kuvilla on todellista vaikutusvaltaa

Toteutumattomat (fiktiiviset) odotukset – kuvitelmat tulevaisuudesta – ohjaavat nykyhetken päätöksiä (Beckert 2013). Alueellisessa ennakkoinnissa tämä tarkoittaa, että pelkät analyysit ja trendit eivät riitä – tärkeää on myös se, millaista tulevaisuutta alueella hahmotellaan ja kerrotaan todeksi. Nämä kertomukset vaikuttavat esim. investointeihin, koulutukseen, muuttopäätöksiin ja yrittäjyyteen.

2. Ennakointi on osaltaan odotusten muokkaamista

Odotuksia muotoillaan ja niillä kilpaillaan – erityisesti taloudessa. Alueiden kannalta tulevaisuudenkuvat ovat tärkeitä – näyttäytyykö alue sellaisena, jossa kannattaa elää, opiskella, investoida? Tässä kokonaisuudessa alue-ennakkoinnin tehtävänä on muodostaa yhteisesti jaettua tulevaisuudenkuvaa sekä vahvistaa vision uskottavuutta ja vetovoimaa – esim. hyvällä datalla, tavoitteiden asettamisella, ratkaisuja etsivällä järjellä.

3. Odotusten muotoilu on strateginen tehtävä

Koska tulevaisuus ei ole ennustettavissa, vaan rakennettavissa, ennakointi on enemmän kuin analyysia – se on tulevaisuuden tekemistä tulevaisuustiedon ja visioiden avulla. Alueellisen ennakkointityön tulisi tietoisesti muotoilla sellaisia odotuksia, jotka ovat innostavia, uskottavia ja toimintaan kutsuvia, mutta myös kriittisesti harkittuja.

Kiitos!

Heikki Sirviö, aluekehityspäällikkö
+35844 714 2603 heikki.sirvio@pohjois-savo.fi

Three fountain pens are shown in the background, with one pen in the foreground having a circular logo with a crosshair. The pens are silver and gold. The background is a yellow and orange geometric pattern.

TIET+A TAIT+A TEK+JA

Pohjois-Savon liitto